

KORACI DO STAVLJANJA POVRĆA NA TRŽIŠTE

Uvod

Osnovni preduvjet za prodaju vlastitih poljoprivrednih proizvoda (tako i povrća te sadnica/presadnica povrća) je da je poljoprivredni proizvođač upisan u Upisnik kao OPG (Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo) ili SOPG (Samoopskrbno poljoprivredno gospodarstvo). Osim toga, obveza je upis u važeće upisnike i poštivanje važećih propisa, ovisno o samoj proizvodnji na gospodarstvu.

Prvi korak – Temeljna zakonska regulativa

1. Poljoprivrednici, koji na tržište stavlju povrće i/ili sadnice/presadnice povrća, kojeg proizvode na vlastitom gospodarstvu, obvezni su upisati se u Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava/Upisnik poljoprivrednika i evidentiranja proizvodnih površina u ARKOD sustav. Postupak upisa reguliran je sljedećim propisima: Zakonom o poljoprivredi („Narodne novine“ br. 118/18), Zakonom o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu („Narodne novine“ br. 9/18, 32/19), Pravilnikom o Upisniku poljoprivrednika („Narodne novine“ br. 62/19), Pravilnikom o Upisniku obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava („Narodne novine“ br. 62/19) i Pravilnikom o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta („Narodne novine“ br. 54/19, 126/19). Pravilnikom o Upisniku obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava propisuje se i način i uvjeti prodaje za obiteljska poljoprivredna gospodarstva, koja na tržištu prodaju vlastite poljoprivredne proizvode proizvedene na OPG-u, različite evidencije te način vođenja evidencije o prodaji.
2. Poljoprivrednici, koji na tržište stavlju povrće u svježem stanju, moraju biti upisani u Upisnik trgovaca voćem i povrćem, koji je reguliran Pravilnikom o upisu u Upisnik trgovaca voćem i povrćem („Narodne novine“ br. N 111/14).
3. Povrće, namijenjeno prodaji u svježem stanju, može se staviti na tržište samo ako udovoljava općem tržišnom standardu, što je regulirano Pravilnikom o tržišnim standardima za voće i povrće („Narodne novine“ br. 47/12) i Pravilnikom o kakvoći povrća („Narodne novine“ br. 114/08), kojima su propisani zahtjevi za klasiranje, pakiranje i označavanje povrća.
4. Poljoprivrednici, koji na tržište stavlju konzumni krumpir, trebaju biti upisani u Fltopupisnik, prema Pravilniku o fitosanitarnom upisniku i biljnim putovnicama („Narodne novine“ br. 56/12 i 24/17). Prema članku 6. tog Pravilnika poljoprivrednici, koji proizvode, otkupljuju ili prikupljaju u skladištu (zbirna ili ostala skladišta sa ili bez pakirnice) gomolje

konzumnog krumpira *Solanum tuberosum* L. u proizvodnom području, s namjerom distribucije, trebaju biti upisani u Fitoupsnik.

5. Pravilnik o oznakama ili znakovima, koji određuju seriju ili lot, kojem hrana pripada („Narodne novine“ br. 26/13), u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi Direktivu 2011/91/EU Europskog parlamenta i Vijeća o oznakama ili znakovima. Tim Pravilnikom se propisuju opći zahtjevi i način navođenja oznaka, koje omogućuju identifikaciju serije ili lota, kojem hrana pripada.
6. Prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva regulirana je spomenutim Zakonom o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu („Narodne novine“ br. 29/18), a ako se radi o obrtu, onda to regulira i Zakon o trgovini („Narodne novine“ br. 87/08, 96/08, 116/08, 76/09, 114/11, 68/13, 30/14, 32/19, 98/19, 32/20).

Drugi korak – Upis u Upisnik OPG/SOPG

Upisnik je baza podataka, koja sadrži podatke o poljoprivrednim gospodarstvima i njihovim resursima. Upis u Upisnik poljoprivrednog gospodarstva obvezan je za **OPG, obrte i trgovačka društva, koji:**

- podnose zahtjev za izravna plaćanja;
- prema posebnim propisima moraju biti upisana u upisnike, registre ili evidencije što ih vodi Ministarstvo ili ustanove u poljoprivredi;
- na tržištu prodaju vlastite poljoprivredne proizvode;
- obavljaju dopunske djelatnosti.

Pravo na upis u Upisnik poljoprivrednog gospodarstva imaju pravne osobe sa sjedištem u Republici Hrvatskoj i fizičke osobe, državlјani Republike Hrvatske, s prebivalištem u Republici Hrvatskoj te fizičke i pravne osobe s prebivalištem / sjedištem na teritoriju Europske unije, čije se poljoprivredno gospodarstvo nalazi na teritoriju Republike Hrvatske.

Upis u Upisnik poljoprivrednika **SOPG** (Samoopskrbno poljoprivredno gospodarstvo) obvezan je za poljoprivredna gospodarstva koja:

- na tržištu prodaju viškove primarne proizvodnje;
- podnose zahtjev za izravna plaćanja.

Dokumentacija, koja je potrebna prilikom upisa u Upisnik, razlikuje se ovisno o tome da li se upisuje OPG, SOPG, obrt, trgovačko društvo ili zadruga.

Ako se u Upisnik upisuje OPG potrebni su:

- propisani Obrasci, koji se mogu naći na stranici www.apprrr.hr,
- upravna pristojba (državni biljeg) od 35,00 kn,
- preslika osobne iskaznice nositelja i svih evidentiranih članova OPG-a,
- potpisana izjava članova gospodarstva o odabiru nositelja - može se naći na stranici www.apprrr.hr,
- treba priložiti preslike vlasničkog lista, posjedovnog lista, ovjereni ugovor o zakupu, pravovaljana rješenja,
- preslika žiro računa.

Ako se poljoprivredno gospodarstvo upisuje u SOPG, potrebni su svi navedeni obrasci, izuzev izjave članova gospodarstva o odabiru nositelja (jer ih u SOPG-u nema).

Za registraciju obrta u Upisnik, osim navedenog, treba još priložiti i presliku obrtnice i uvjerenje o obavljanju obrta, dok za trgovačka društva i zadruge, uz gore navedene obrasce, treba još priložiti: izvod iz sudskog registra i presliku Obavijesti o razvrstavanju poslovnih subjekata prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) Državnog zavoda za statistiku.

Upisi se vrše u regionalnim uredima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR) prema mjestu prebivališta, tijekom cijele godine.

Prema novom Zakonu o OPG-u i Zakonu o Upisniku poljoprivrednika te važećim Pravilnicima nositelj OPG-a i svi evidentirani članovi, ako nisu osigurani po nijednoj osnovi, moraju biti osigurani po osnovi poljoprivrede te podmirivati mirovinsko i zdravstveno osiguranje.

Vezano uz dohodak od poljoprivredne djelatnosti, obveznici upisa u Registar poreznih obveznika (RPO) su svi oni, koji ostvaruju dohodak iznad 80.500,00 kn.

Treći korak – Upisnik trgovaca voćem i povrćem

Ministarstvo poljoprivrede vodi **Upisnik trgovaca voćem i povrćem**, u koji se imaju obvezu upisati svi trgovci koji **kupuju, prodaju, uvoze i izvoze voće i povrće** iz Priloga I. Dio IX i Dio XI Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća.

Za upis u Upisnik trgovci podnose zahtjev na obrascu iz Priloga I. Pravilnika o upisu u **Upisnik trgovaca voćem i povrćem** („Narodne novine“ br. 111/14, 21/17), uz prilaganje dokaza da je:

- nositelj i/ili član seljačkog gospodarstva ili obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva registriran u Upisniku poljoprivrednih gospodarstva,
- pravna ili fizička osoba registrirana u Sudskom ili Obrtnom registru za trgovinu na veliko i/ili trgovinu na malo poljoprivrednim proizvodima,
- upravna pristojba (biljeg) od 35,00 kn.

Popunjeni zahtjev, upravnu pristojbu i dokaz da je nositelj i/ili član seljačkog gospodarstva ili obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva registriran u Upisniku poljoprivrednih gospodarstva i/ili pravna ili fizička osoba registrirana u Sudskom ili Obrtnom registru za trgovinu na veliko i/ili trgovinu na malo poljoprivrednim proizvodima, treba dostaviti na sljedeću adresu:

**Ministarstvo poljoprivrede
Ulica grada Vukovara 78**

10000 Zagreb, s naznakom "Za upis u Upisnik trgovaca voćem i povrćem"

Umjesto upravne pristojbe, koju je potrebno priložiti Zahtjevu za upis u Upisnik trgovaca voćem i povrćem, moguće je upravnu pristojbu platiti i uplatnicom na sljedeći način:

IZNOS: 35,00 kn

PRIMATELJ: Ministarstvo poljoprivrede, Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb

IBAN DRŽAVNOG PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE: HR1210010051863000160

MODEL: HR64

POZIV NA BROJ: 5002-1079-OIB UPLATITELJA

Četvrti korak – Upis u Fitoupisnik

Fitoupisnik je računalna baza podataka, koju uspostavlja i vodi nadležna uprava u Ministarstvu poljoprivrede. Da bi posjednici bilja mogli izdati **biljnu putovnicu**, moraju biti upisani u Fitoupisnik.

Prema članku 6. Pravilnika o fitosanitarnom upisniku i biljnim putovnicama („Narodne novine“ br. 56/12 i 24/17) **upis u Fitoupisnik obvezan je za posjednike bilja**, koji obavljaju sljedeće djelatnosti:

- proizvodnju, preradu, skladištenje ili distribuciju bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta kada se oni premještaju, a navedeni su u Popisu V., dijelu A, odjeljku I. Pravilnika o štetnim organizmima i drugim provedbenim propisima iz područja biljnog zdravstva;
- proizvodnju, preradu, skladištenje ili distribuciju bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta navedenih u Popisu V., dijelu A, odjeljku II. Pravilnika o štetnim organizmima, kada se oni premještaju u zaštićeno područje;
- uvoz bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta navedenih u:
 - Popisu V., dijelu B, odjeljku I. Pravilnika o štetnim organizmima i drugim provedbenim propisima iz područja biljnog zdravstva,
 - Popisu V., dijelu B, odjeljku II. Pravilnika o štetnim organizmima, kada se oni unose iz trećih zemalja u zaštićeno područje;
- **proizvodnju, otkup ili prikupljanje u skladištu (zbirna ili ostala skladišta sa ili bez pakirnice) u proizvodnom području s namjerom distribucije:**
 - **gomolja konzumnog krumpira Solanum tuberosum L.**,
 - plodova biljaka iz rodova Citrus L., Fortunella Swingle, Poncirus Raf. i njihovih križanaca.

Članak 7. istog Pravilnika navodi i **iznimke od obveze upisa u Fitoupisnik**:

- Upis u Fitoupisnik nije obvezan za male proizvođače i prerađivače, koji se bave proizvodnjom ili preradom iz članka 6., točke 1. i proizvodnjom iz članka 6., točke 4. ovoga Pravilnika, ako je cijelokupna proizvodnja ili prerada bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta namijenjena vlastitim potrebama ili prodaji na lokalnom tržištu fizičkim osobama, koje nisu komercijalni proizvođači ili prerađivači i ne bave se daljnjom prodajom.

- Upis u Fitoupisnik nije obvezan za one posjednike bilja, koji se bave distribucijom, maloprodajom ili skladištenjem bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta iz članka 6. točke 1. i 2. ovoga Pravilnika ako dalje premještaju bilje, biljne proizvode i druge nadzirane predmete, koji su spremni za prodaju krajnjem korisniku i već ih prati biljna putovnica pa im nije potrebno izdati novu.
- Upis u Fitoupisnik nije obvezan za one posjednike bilja, koji uvoze bilje, biljne proizvode i druge nadzirane predmete za potrebe izložbi, drugih manifestacija i diplomatskog protokola. Takvu pošiljku treba pratiti izjava uvoznika da će uvezeno bilje koristiti samo za te potrebe.

PAŽNJA

Zbog opasnosti od širenja štetnih organizama, **upis u Fitoupisnik obvezan je za male proizvođače sjemenskog krumpira.**

KOME PREDATI ZAHTJEV ZA UPIS U FITOUPISNIK I DOBIVANJE OVLAŠTENJA ZA IZDAVANJE BILJNIH PUTOVNICA

- (1) Posjednik bilja podnosi Ministarstvu poljoprivrede zahtjev za upis u Fitoupisnik i dobivanje ovlaštenja za izdavanje biljnih putovnica.
- (2) Posjednik bilja popunjava zahtjev elektronički, putem interneta, koristeći Fitosanitarni informacijski sustav, koji je dostupan na internetskoj adresi Ministarstva poljoprivrede (<http://fis.mps.hr/eObrasci/>).

Ako se tijekom postupka upisa u Fitoupisnik utvrdi da je posjednik bilja obvezan upisati se u Fitoupisnik, nadležna će uprava najkasnije u roku od tri mjeseca od dana primitka zahtjeva donijeti rješenje o upisu u Fitoupisnik i dodijeliti posjedniku bilja jedinstveni upisni broj.

Peti korak – Označivanje, reklamiranje i prezentiranje hrane

Označivanje, reklamiranje i prezentiranje hrane reguliraju sljedeći važeći propisi:

1. Zakon o informiranju potrošača o hrani ("Narodne novine" br. 56/13, 56/16 i 32/19),
2. Uredba (EU) br. 1169/2011 o informiranju potrošača o hrani.

Označivanje, reklamiranje i prezentiranje hrane se odnosi na poslovanje s hranom, čiji su subjekti proizvođači, trgovci, ugostitelji i svaki drugi, koji na tržište stavlju hranu za potrošače.

Potrošači moraju biti potpuno informirani o hrani, koja je stavljena na tržište i koja se nudi. Tako se potrošačima – kupcima omogućava izbor hrane, koju će konzumirati.

Označivanje, reklamiranje i prezentiranje ne smije varati krajnjeg potrošača s obzirom na kvalitetu, sastav, količinu, trajnost, podrijetlo, postupak proizvodnje i ostala svojstava hrane.

Za označivanje, odnosno informiranje potrošača o nezapakiranoj ili nepretpakiranoj hrani odgovoran je subjekt u poslovanju s hranom, koji je prodaje krajnjem potrošaču.

Zakonom i Uredbom (EU) o informiranju potrošača o hrani definirane su odgovornosti subjekata u poslovanju s hranom (dalje: SPH) u odredbama:

- praksa poštenog informiranja;
- prodaja na daljinu;
- bolja i jasna čitljivost (propisana veličina slova, definirano vidno polje, glavno vidno polje i sl.);
- obvezno označivanje alergena u popisu sastojaka i dodatno naglašavanje uporabom vrste pisma, koje se jasno razlikuje od vrste pisma ostalih sastojaka.

Ti novi propisi zamjenjuju stare, nevažeće propise: Pravilnik o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane ("Narodne novine" br. 63/11, 79/11 i 90/13) i Pravilnik o navođenju hranjivih vrijednosti hrane ("Narodne novine" br. 29/09).

Informacije o hrani moraju biti točne, jasne i lako razumljive potrošaču.

Informacije o hrani mogu biti dostupne krajnjem potrošaču putem etiketa, nekog popratnog materijala (letak, brošura) ili na drugi način pomoću modernih tehnologija ili verbalne komunikacije (elektronički, telefonom i sl.).

Označivanje hrane obvezno mora sadržavati:

- naziv OPG, kontakt broj;
- naziv proizvoda – jasni i ispravni podaci uz nazive;

- zemlja porijekla, mjesto podrijetla;
- datum zamrzavanja ili datum prvog zamrzavanja, odnosno treba stajati navod: UPOTRIJEBITI DO _____;
- način skladištenja_____;
- nutritivna deklaracija (hranjive vrijednosti hrane) ako se hrana ne prodaje krajnjem korisniku.

Šesti korak – Evidencija o proizvodnji i prodaji

Vlastita poljoprivredna proizvodnja OPG-a i prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda mora biti evidentirana u **Evidenciji o poljoprivrednoj proizvodnji i prodaji vlastitih poljoprivrednih proizvoda za prethodnu kalendarsku godinu** (u daljem tekstu: Evidencija), koju vodi nositelj OPG-a, prema obrascu iz Priloga 7. Pravilnika o Obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima („Narodne novine“ br. 62/19).

U tu Evidenciju OPG je dužno upisati proizvodnju i prodaju putem AGRONET sustava najkasnije do **15. svibnja tekuće godine za proizvodnju i prodaju u prethodnoj godini**, prema uputama za vođenje evidencija, koje objavljuje Agencija za plaćanja.

Podatak o prodaji vlastitih poljoprivrednih proizvoda u Evidenciji iz stavka 2. ovoga Pravilnika je podatak o svim prodajama vlastitih poljoprivrednih proizvoda u prethodnoj godini, koje je nositelj OPG-a dužan voditi za svaki dan tijekom kojeg je imao prodaju vlastitih poljoprivrednih proizvoda, u pisanom ili elektroničkom obliku u skladu s propisom kojim se uređuje područje trgovine.

Podaci, koji se unose u Evidenciju, ovisno o naravi proizvoda, izražavaju se u kilogramima, litrama ili u komadima.

Nositelj OPG-a je dužan Evidenciju za prethodnu kalendarsku godinu u pisanom zapisu čuvati najmanje dvije godine te je dati na uvid na traženje zakonom ovlaštenoj osobi.

**PRILOG 7.: EVIDENCIJA O POLJOPRIVREDNOJ PROIZVODNJI I PRODAJI VLASTITIH
POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA OPG-a (POPUNJAVA SE U AGRONET SUSTAVU)**

za godinu _____

Vrsta proizvoda	Proizvodni okvir	Količina proizvodnje u kg/lit/kom	Količina prodanih proizvoda u kg/lit/kom
	<i>za usjeve i nasade napisati ha za stoku napisati kom za ostalo napisati kg ili lit</i>	<i>upisati proizvedenu količinu</i>	<i>upisati prodanu količinu</i>

Zagreb, svibanj 2020.

Ministarstvo poljoprivrede

Bani 110, 10010 Zagreb

Tel.: +385 (0) 14882 700

Telefax.: +385 (0) 14882 701

<https://www.savjetodavna.hr/product-category/publikacije/www.poljoprivreda.gov.hr>

Autori:

Jelena Stipetić, dipl. ing. agr.

Ante Mijić, dipl. ing. agr.

Srećko Kostelić, dipl. ing. agr.

Sunčica Dombaj, dipl. ing. agr.

Nenad Očić, dipl. ing. agr.

Božena Beljan, dipl. ing. agr.

Mirjana Dijan, dipl. ing. agr.

Ljubomir Peričić, dipl. ing. agr.

mr. sc. Višnja Šimunović